

Veel kleintjes maken één groot

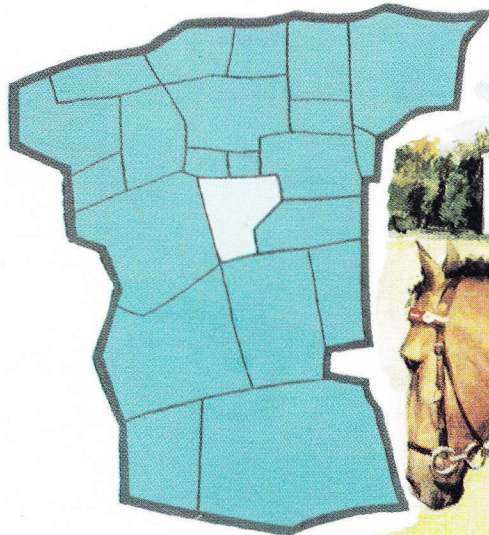
Je weet reeds dat Ierland door zijn fysische gesteldheid eerder een arm land is, dat bovendien de grillen van de historische gebeurtenissen onderging en daardoor in diepe ellende werd gedompeld. Om deze redenen weken vele Ieren uit. Daarbij kwam nog dat de Engelse bezittingen in het oosten van het land vele Ieren naar het westen deden uitwijken; maar het westen is nu precies het armste deel van het eiland. Deze vlucht naar het westen leidde tot een soort overbevolking van het platteland. Hierdoor werden de gronden tot het uiterste verkaveld, zodat elke boerderij het met een minimum aan land moest stellen. Je begrijpt, hoe moeilijk het in dergelijke omstandigheden werd de bezittingen op een rationele manier uit te baten.

In het oosten van het eiland was de toestand anders. Daar vestigden zich onder Engelse invloed enkele grote landheren, die de gronden zelf niet uitbaatten, maar aan pachters verhuurden. Toen Ierland zijn onafhankelijkheid verwierf, was het een eerste noodzaak over te gaan tot een landbouwhervorming, die de plattelandsbefolking betere levensmogelijkheden zou bieden. Men stichtte een "Department of Lands", dat met de hervormingen werd belast en tot taak kreeg de uitbating van de bodem te rationaliseren. Dit departement beschikte over uitzonderlijke machten. Zo kon het onder meer beslag leggen op bepaalde gronden, waarvan de kwaliteit ontoereikend was. Dat dit optreden aanvankelijk heel wat beroering verwekte, is vanzelfsprekend. Gelukkig evolueerde de toestand zeer gunstig: de eigenaars boden hun gronden zelf aan het Departement aan en gingen gewillig op de voorstellen in. Toen het Departement in 1881 werd op-

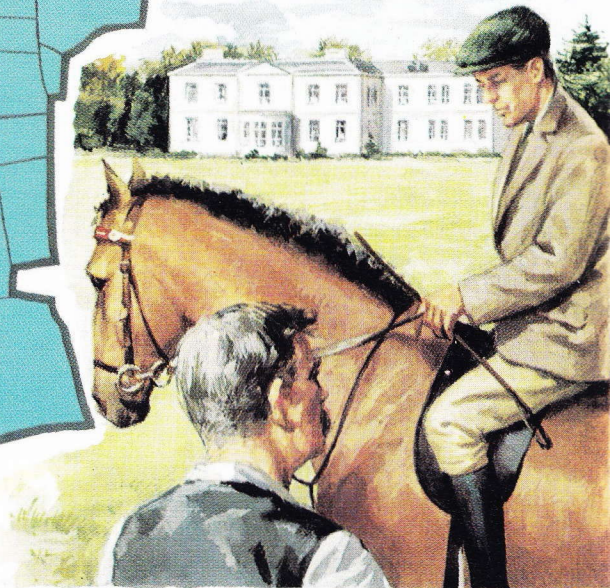
gericht, begon ook met het vastleggen van de huurprijzen. Nadien werden de bevoegdheden uitgebreid, zodanig dat het eigendomsrecht werd geregeld, de verkoop van gronden bepaald en de verhouding tussen landlords en huurders gesaneerd. Thans is het zo ver, dat de commissie zich bezighoudt met de vergroting, de consolidatie en de hervorming van de kleine, niet-economische hoeven. Al lijkt deze tussenkomst sterk op nationalisering en collectivisering, toch blijft de democratische inslag bestaan: de commissie moet het akkoord van de verschillende partijen verkrijgen. Zoals we reeds vertelden, zijn de meeste kleine hoeven geconcentreerd in het armste deel van Ierland, langs de westkust. De grote oppervlakten van goede gronden liggen in het oosten van het land. Het probleem stelde zich dus als volgt: men moest trachten de uitwijkelingen uit de armste districten naar de goede gronden in het

boven : het verkavelde land zoals het vroeger was

onder: de vroegere landerijen van de grootgrondbezitter

oosten over te brengen, zodat ook de vrijgekomen bedrijven in het westen tot grotere groepen konden worden samengevoegd. In het oosten werd het grootgrondbezit bijgevolg opgeslorpt en de gronden in kleinere eenheden verdeeld. We kunnen deze werkwijze het best illustreren aan de hand van voorbeelden. In een Westierse gemeente waren b.v. vijftien kleine hoeven. Vier daarvan waren niet vast bewoond en werden van jaar tot jaar verhuurd door de eigenaars, die wellicht in één of andere stad woonden, of die zelfs naar Groot-Brittannië of Amerika waren uitgeweken. De commissie kocht daarom deze onregelmatig bewoonde hoeven op na vrijwillig aanbod of na verplichting. Terzelfder tijd overtuigde de commissie sommige boerenfamilies om naar de nieuwe hoeven in het oosten te verhuizen. Na deze procedure werden de vijftien oorspronkelijke kleine hoeven ge-

het domein werd in grote landbouwpercelen verdeeld; slechts het kasteel met een park blijft eigendom van de grootgrondbezitter

hergroepeerd tot zes grotere, die ter beschikking werden gesteld van de zes overgebleven boeren. Je begrijpt meteen, dat deze werkwijze zeer vlug resultaten opleverde, want de bedrijven konden onmiddellijk gemechaniseerd worden.

Een tweede voorbeeld zal het werk van de commissie nog duidelijker in het licht stellen. In het oosten bezat een landlord 81 ha grond. Deze man bewerkte natuurlijk zijn grond niet zelf. Hij verhuurde het hele bedrijf en stelde een bediende aan om toezicht uit te oefenen. Dat het rendement van deze uitbating zeer gering was, hoeft geen betoog. In 1959 kocht de commissie het ganse bedrijf en legde in 1960 reeds een verdelingsschema voor: het gebied werd in vijf nieuwe landbouwondernemingen verdeeld. Eén daarvan werd toegewezen aan de man die vroeger het toezicht uitvoerende: hij kende immers de toestanden die in het gebied heersten en hij was dus de aangewezen persoon, om in het nieuwe bedrijf een leidinggevende rol te spelen. De andere vier stuk-

de kleine percelen worden gegroepeerd tot grote akkers

ken vielen te beurt aan boeren die uit West-Ierland waren overgekomen en die daar hun hoeve hadden afgestaan. Of er vooruitgang werd geboekt? Vóór de overplanting bezaten de boeren 4 paarden, 18 koeien, 22 stuks vee en 16 kalveren. Na de nieuwe installatie beschikten ze over 3 paarden, 37 koeien, 21 stuks vee, 32 kalveren en 2 landbouwtractoren!...

De eerder minderwaardige landbouwgronden, maar vooral de te kleine bedrijven in het westen en de te grote, slecht uitgebate domeinen in het oosten, verplichtten de Ierse regering tot drastische hervormingsmaatregelen: de kleine bedrijven in het westen werden gegroepeerd tot grotere en de uitgestrekte gronden in het oosten verkaveld, met het gevolg dat de rendementen zienderogen toenamen.

